

je veliko bolj imenitno in dragoceno drevo mimo smreke in mecesna; ali žalibog! tega drevja je čedalje manj, in je mnogokrat g. docent to milovaje omenjal. Na apnenih gorah to drevo ne raste, ampak zahteva dobra (vroča) tla. — Planinska olša in planinski bor, akoravno pritlikovca, naj se nikar ne vkončujeta, ker sta dobro varstvo zoper plazove. Prebirati se pa sme tudi to drevesno pleme, da se more ložeje zaploditi novi zaród.

(Dalje sledi.)

## Občni zbor učiteljskega društva za Kranjsko.

(Dalje.)

Blagajnik g. M. Močnik poroča o dnarstvenem stanju učit. društva. Iz računov se vidi, da društvo verlo napreduje tudi v tem oziru, in da bi se društvene namere še bolj pospeševale, ko bi ne imelo dolžnikov. Po §. 13. društvenih pravil izvolijo se potem trije pregledovalci društvenih računov in knjižnice.

Na versto pride prva točka: posvetovanje o učnih načertih za ljudsko šolo. Poročuje g. J. Lapajne, nasvetuje osnovo učnih črtežev (kakor jo je prinesel „Tov.“ 15. sept.), ter prav čversto govori: V poslednjih treh letih smo dobili veliko šolskih postav in ukazov, ki so veljavni tudi za kranjske ljudske učitelje in šole. V teh je obilo obilo določeb, ktere človek komaj pomniti more. Vendar pa nam primanjkuje še zelo važne šolske naredbe, namreč zglednih učnih črtežev, po kterih naj bi se ravnale slovenske ljudske šole na Kranjskem.

Take učne načerte bi imelo sestaviti deželno šolsko svetovalstvo, od koder smo jih kranjski učitelji že lani pričakovali. A sl. kranjsko deželno šolsko svetovalstvo je v svoji okrožnici od 8. oktobra lanskega leta pod številko 8 naznanilo, da bode take učne načerte po boljšem pozvedovanji in posvetovanji pozneje priobčilo.

Naš sl. deželni šolski svet pričakuje torej, kakor je razvidno iz omenjene okrožnice, da bodo učitelji o tej zadevi svoje mnenje razodeli. Dolžnost nas učiteljev pa je gotovo tudi, da se o predmetu, kteri je za napredek šolstva silno važen, resno posvetujemo in združimo v veljavnih sklepih, na ktere se bode deželni šolski svet nedvomljivo oziral.

V kterih predmetih se mora podučevati v splošni ljudski šoli, to določuje državna šolska postava od 14. maja l. 1869. Kteri so učni smotri posamesnih nauk, t. j. koliko tvarine naj se pri tem ali unem predmetu obdeluje, to je zaznamovano v osmem oddelku učnega in šolskega reda od 20. avgusta 1870. l. in v omenjeni okrožnici lanskega leta od kranjskega deželnega šolskega sveta.

Obseg učnih črtežev pa je določilo, koliko učnih ur na teden se odmeri posamesnim naukom.

Sedanje ljudske šole se imenujejo po številu učiteljev, ki so pri šolah, enorazredne (1 učitelj), dvorazredne, (2 učitelja), trirazredne itd. Za vsako različno šolo treba je sestaviti posebni učni načert. V ta namen nam je vodilo ministerski ukaz od 12. julija l. 1869., ki ima v dodatku nekaj učnih črtežev.

Najpervo nam je osnovati učni črtež za nerazdeljeno ali celodnevno enorazredno ljudsko šolo.

V takih šolah je pri nas 50 — 100 otrok. Po učnem in šolskem redu (§. 45.) pa bi jih ne smelo biti nad 50. Oddelka sta v takih šolah po dva, trije bolj poredkoma. V taki nerazdeljeni šoli morajo se vsi oddelki kolikor le mogoče v vseh predmetih skupno podučevati. Kedar to ni mogoče, izroče se enemu oddelku tiha dela, kakor so pisanje, pismeno števljenje; med tem se pa učitelj peča z drugim oddelkom. Vendar mora učitelj tudi v nerazdeljeni enorazredni šoli na to gledati, da je nižem oddelku (mlajšim učencem) manj ur odmerjenih; t. j. da se viši oddelček nekaj ur na teden tudi posebej podučuje.

Po prav živahni debati, ktere se vdeležujejo g. g. učitelji: Cebin, Močnik, Kuifc, Podobnik, Vavken, Zarnik in Zima. Sklene se: dokler se učiteljem plača ne zboljša, naj ostane pri dosedanjem črtežu, t. j. učitelj naj podučuje 4 ure na dan, posebno tudi zato ne več, ker ima mladina po mnogih krajih daleč v šolo in s potjo veliko zamudi. Gledé črteža za dvorazredno ljudsko šolo je obveljal predlog gosp. poročevalca namreč za I. razr. 22, za II. razr. pa 25 ur na teden. V trirazredni šoli naj se podučnje v I. razr. 22, v II. razr. 23 in v III. razr. 25 ur na teden. Po živem razgovoru, kterega sta se vdeleževala g. Močnik in g. Stegnar, obveljal je predlog g. poročevalcev, da naj se v čveterorazrednih šolah uči nemščina še le v III. in IV. razredu, in sicer vseh ur vkup naj bo v III. 26 in v IV. razr. pa 27 ur na teden. (Dalje prih.)

## Šolsko obzorje.

**Iz Idrije.** (Naznanilo družabnikom društva „Šola“ in drugim učiteljem na Kranjskem.) Kakor se je že nekoliko iz poročila blagajnikovca pri občnem zboru društva „Šola“ razvidelo, ima to društvo sledeče šolsko blago: 90 Stegnarjevih zemljevidov kranjske vojvodine, 120 knjižic šolskih postav in imenikov kranjskih učiteljev, 30 knjižic „Kranjsko ljudsko šolstvo“, 61 knjig družbe sv. Mohora (namreč: 17 zveskov „Slovenskih večernic“, 8 iztisov „Rokopisa kraljedvorskega“, 3 izt. „Fabiola“, 3 izt. „Utopljenici“, 3 iztisi „Oglénice“, 3 iztise „Mati božja dobrega sveta“, 3 „Nauk o gospodarstvu in Slovenski Bučelarček“, 3 „Poboljšani sosedge“, 3 „Umni vinorejec“, 9 iztis. „Živali v podobah“, 3 izt. I. del, 3 izt. III. del 1. snopič, 3 izt. III. del 2. snopič in 1 izt. „Koledarček“ za 1872. leto), in obilo drugega šolskega blaga.

Vse p. n. družabnike vljudno prosimo, da nam do 25. t. m. \*) naznanijo, ktere šolske priprave \*\*) naj se jim pošljejo. Razposiljanje pričelo se bode meseca novembra.

Nadalje se naznanja v porazumstvo z odb. učit. društva za Kranjsko:

Da bi se bolj izpeljavala naméra učiteljskega društva za Kranjsko po §. 2. društvenih pravil v zadevi pismenih odgovorov na zastavljena vprašanja, k temu hoče materialno nekoliko pomoči društvo „Šola“ na ta način:

Tistim 5 do 8 kranjskim ljudskim učiteljem (ali šolam) ki bodo naslednja vprašanja najbolj in dovelj obširno rešili, hoče „Šola“ nakloniti šolskega blaga v vrednosti 5 gold.

1. Na kateri način bi se §. 13. učnega in šolskega reda od 20. avg. 1870. l. v smislu vlade in na korist našega kranjskega in slovenskega

\*) Do tega časa naj se pošlje tudi donesek.

\*\*) Kdor želi še drugih šolskih priprav, naj tudi blagovoli naznaniti.